

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

«ЗАПОБІГТИ, ВРЯТУВАТИ, ДОПОМОГТИ»

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

«ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ, РЕАГУВАННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЯ ЇХ НАСЛІДКІВ»

МАТЕРІАЛИ

КРУГЛОГО СТОЛУ (ВЕБІНАРУ)

Матеріали Круглого столу (вебінару) наукових та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України, практичних працівників підрозділів ДСНС, представників організацій по виконанню робіт протипожежного призначення, а також колег із зарубіжжя

НУЦЗ УКРАЇНИ

Харків

29 лютого 2024 року

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**МАТЕРІАЛИ
круглого столу (вебінару)**

**«ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ, РЕАГУВАННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЯ ЇХ НАСЛІДКІВ»**

29 лютого 2024 р.
Харків

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОПЕРАТИВНИХ ДІЙ ПІДРОЗДІЛІВ ДСНС ПІД ЧАС
ГАСІННЯ ПОЖЕЖ В УМОВАХ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ**

Сукач Р.Ю., к.т.н, доц., ЛДУБЖД

24 лютого 2024 року російська федерація розпочала повномасштабний наступ на територію України. Ворог щоденно здійснює масовані обстріли та бомбардування мирних українських міст та сіл. Особливу увагу агресор приділяє ударам по критичній інфраструктурі України, як у районах ведення бойових дій, так і в глибокому тилу на решті території держави, що є воєнним злочином. Об'єкти критичної інфраструктури – підприємства та установи (незалежно від форми власності) таких галузей, як енергетика, хімічна промисловість, транспорт, банки та фінанси, інформаційні технології та телекомунікації (електронні комунікації), продовольство, охорона здоров'я, комунальне господарство, що є стратегічно важливими для функціонування економіки й безпеки держави, суспільства та населення, виведення з ладу або руйнування яких може мати вплив на національну безпеку та оборону, природне середовище, призвести до значних матеріальних та фінансових збитків, людських жертв.

Для нанесення вогневого ураження ворог застосовує артилерійські системи, авіаційні засоби, крилаті та балістичні ракети, а також безпілотні літальні апарати типу “Шахед”. Внаслідок вогневого ураження об'єкти критичної інфраструктури зазнають руйнувань, виникають масштабні пожежі, територія об'єктів забруднюється вибухонебезпечними предметами, існує загроза нанесення повторних ударів. У цих складних умовах пожежно-рятувальні підрозділи ДСНС забезпечують реагування на всі випадки пожеж, оперативні дії організуються відповідно до вимог чинних нормативних документів з обов'язковим врахуванням особливостей обстановки в конкретний час на місці події та максимально можливим дотриманням заходів безпеки для учасників гасіння. Проведений аналіз оперативних дій органів управління та пожежно-рятувальних підрозділів під час гасіння пожеж на території об'єктів критичної інфраструктури, що виникли внаслідок ракетно-артилерійських обстрілів, керівний та особовий склад ДСНС діяли відповідно до конкретної обстановки на місці події, яка може динамічно змінюватися, з максимальним дотриманням вимог Статуту дій органів управління та підрозділів ОРС ЦЗ під час гасіння пожеж та заходів безпеки для учасників гасіння. Можливість повторних обстрілів, значна кількість вибухонебезпечних уламків боєприпасів, які могли залишитися після них створюють пряму небезпеку для життя і здоров'я учасників гасіння пожеж.

З огляду на додаткову небезпеку для особового складу при проведенні оперативних дій органів управління та пожежно-рятувальних підрозділів під час гасіння пожеж на території об'єктів критичної інфраструктури, що виникли внаслідок ракетно-артилерійських обстрілів, необхідно враховувати ряд додаткових факторів, а саме:

- можливість повторних обстрілів та місць дислокації сил і засобів ДСНС;
- можливість одночасного пошкодження декількох будівель і споруд об'єкта;
- затримка виїзду сил і засобів ДСНС у зв'язку з обстрілами території об'єкта;
- можливість тимчасового призупинення оперативних дій під час гасіння пожежі для відведення та укриття особового складу внаслідок загрози обстрілу;

- відсутність тиску в мережі протипожежного водопроводу через ураження - електричних і водопровідних мереж, пошкодження насосного обладнання;
- можливе руйнування пожежних водойм і резервуарів із запасом води для пожежогасіння та місць зберігання запасу піноутворювача;
- забруднення території боєприпасами, що не вибухнули та їх вибухонебезпечними уламками;
- можлива відсутність персоналу, що обслуговує, на об'єкті через загрозу повторного обстрілу або їх укриття у захисних спорудах.

З врахуванням особливостей додаткових факторів небезпеки потрібно під час гасіння пожежі потрібно дотримуватися певного алгоритму дій :

- слідування пожежно-рятувальних підрозділів до місця гасіння пожежі повинно здійснюватися безпечним маршрутом та у засобах [індивідуального захисту](#) від куль, осколків, холодної зброї : бронежилеті та шоломі. У разі непередбаченої зміни оперативної обстановки використовується завчасно визначений запасний маршрут;
- з моменту виїзду і до повернення у пункт постійної дислокації старший колони (автомобіля) підтримує зв'язок з пунктом зв'язку підрозділу (оперативно-координаційним центром) та проводить оцінку обстановки на маршруті слідування. Техніка має рухатися на максимальній, але безпечній швидкості та з дотриманням збільшеної до 100 м дистанції між машинами;
- з прибуттям підрозділів до місця пожежі керівникам гасіння пожежі провести розвідку щодо наявності вибухонебезпечних предметів, що залишилися після обстрілів;
- для управління силами та засобами утворити штаб на пожежі, який буде здійснювати постійний контроль загрози повторних обстрілів та вживати заходи щодо недопущення травмування особового складу від вибухонебезпечних уламків боєприпасів, які могли залишитися після обстрілів;
- у разі загрози повторних обстрілів оперативні дії припинити, а особовий склад і техніку організовано відвести в безпечне місце, або до пунктів постійної дислокації;
- в окремих випадках гасіння пожеж не проводилося через постійні обстріли та смертельну загрозу для особового складу.

З метою недопущення травмування та загибелі особового складу пожежно-рятувальних підрозділів під час виконання завдань за призначенням, а також уточнення порядку дій під час гасіння пожеж, що виникли внаслідок ракетно-артилерійських обстрілів, а також враховуючи ряд небезпечних факторів доцільно розробити Методичні рекомендації щодо організації гасіння пожеж в районах ведення бойових дій з урахуванням чіткого алгоритму дій органів управління та особового складу пожежно-рятувальних підрозділів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2020 року №943 “Деякі питання об’єктів критичної інформаційної інфраструктури”.
2. Наказ МВС України від 26.04.2018 року №340 “[Статут дій органів управління та підрозділів ОРС ЦЗ під час гасіння пожеж](#)”.
3. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану – навчальний посібник/ за загальною редакцією професора Мирослава Ковалю – Львів: ЛДУ БЖД, 2023. – 306 с.
4. ДСНС України. Аналітична довідка про пожежі та їх наслідки в Україні за 12 місяців 2023 року – Київ: ІДУНДзЦЗ, 2024. – 39 с.

особистості до ризику	
Семків В.О., Калиновський А.Я. Впровадження комбінованих пожежних автомобілів до підрозділів оперативно-рятувальної служби харківської області	132
Levterov A.A. Monitoring of emergency situation factors with microdrones in enclosed spaces	134
Сукач Р.Ю. Організація оперативних дій підрозділів ДСНС під час гасіння пожеж в умовах ведення бойових дій	136
Таран С., Пономаренко Р.В. Особливості ліквідації наслідків аварій на об'єктах хімічної промисловості	138
Тарнавський А.Б. Небезпека виникнення пожеж на вугільних складах ТЕС та особливості їх гасіння	140
Кустов М.В., Федоряка О.І. Час реагування на надзвичайні ситуації як фактор ефективності оперативно-рятувальної служби	143
Фещенко А.Б., Загора О.В., Борисова Л.В. Удосконалення імовірнісної моделі типового фрагмента відомчої цифрової телекомунікаційної мережі ДСНС	145
Худченко Р., Пономаренко Р.В. Деякі питання щодо забезпечення пожежної безпеки на об'єктах з масовим перебуванням людей	147
Шкатула Ю.В., Ткаченко Ю.А., Неглуценко С.О. Характеристики та вимоги до кровоспинних турнікетів	149
Штангрет Н.О. Підвищення ефективності застосування повітряно-водяного струменя при використанні переносних пожежних димовсмоктувачів під час ліквідації надзвичайних ситуацій	151

Тематичний напрямок 3

«ПРОТИМІННА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ГУМАНІТАРНЕ РОЗМІНУВАННЯ»

Колошко Ю.В. Освітні програми та навчання для фахівців у гуманітарному розмінуванні	153
Колошко Ю.В. «Гуманітарна допомога в умовах повномасштабної війни»: проблеми та виклики, пов'язані з доставкою гуманітарної допомоги до зон бойових дій та забезпечення безпеки гуманітарних працівників	155
Крицький О.І., Долженко Ю.І. Гуманітарне розмінування узбережжя чорного моря, порядок виконання першочергових заходів реагування на виявлення вибухонебезпечних предметів	157
Kustov M., Buscham C. Methods of detection of explosive substances	159
Матухно В.В. Порядок застосування безпілотних авіаційних комплексів при проведенні нетехнічного обстеження	161
Поліщук Д.В. Використання мінно-пошукових щурів, як засіб виявлення ВВП	163
Pasichnyk A. Disposal a chemical grenades of russian production, which are used in Ukraine	165
Савченко О.В., Безугла Ю.С., Іванова А.А. Практичні проблеми функціонування укриттів у закладах освіти України в контексті забезпечення «безпечного освітнього середовища»	167